

UUDISED

09.02.2026, 18:39

Satelliidipiltidelt võib näha Euroopa lumikatte ja maastiku muutuseid (12)

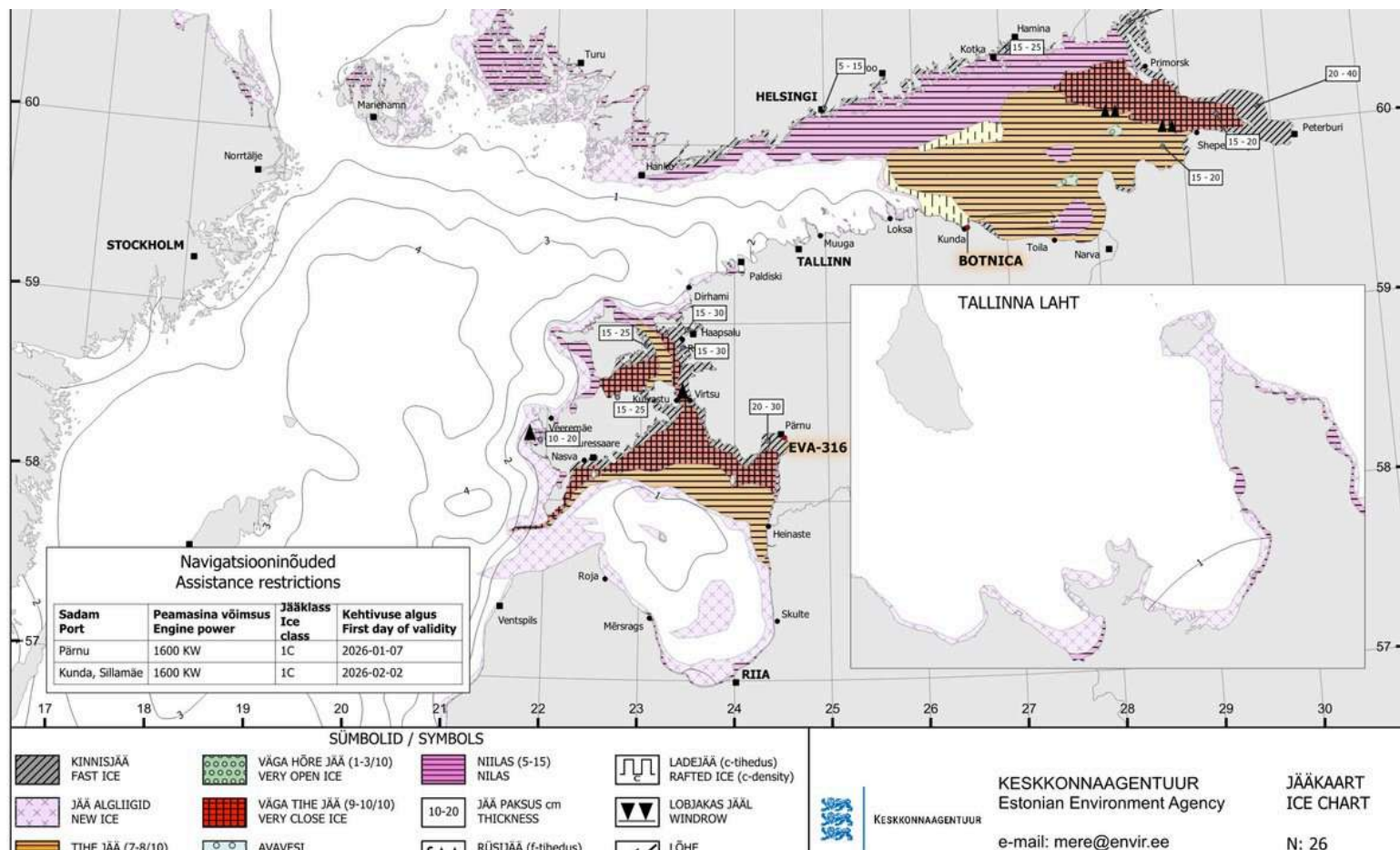
Kuigi tänavune talv kostitab ohtra lume ja külmaga, on Euroopa lumikate kahanemas ning maapinna liikumine ja vulkaaniline tegevus mõjutavad Euroopa maastikke. **Copernicuse** satelliidi värsked andmed visualiseerivad selgelt **kliima**- ja keskkonnamuutuste trende. Eestis on lumekatte kestvus viimase poolesaja aasta jooksul kahanenud 26 päeva võrra.

Silvia Sool

silvia.sool@maaleht.ee

Jääkaart

FOTO: KESKKONNAAGENTUUR | ERAKOGU

Kuula artiklit 5 min

 TELLIJALE AVATUD

Vaatamata erakordselt külmale ja lumerohkele talvele, avaldab **kliimamuutus** Euroopas pikemas vaates lumikattele üha suuremat mõju ning selle üldine ulatus on püsivas langustrendis.

Samal ajal on **Islandil** Kesk-Atlandi ahelikul toimuvad tektoonilised maapinna nihked, mis seotud **vulkaanipursetega**, toonud kaasa märkimisväärseid muutuseid maastikus. See on vaid üks näide sellest, kuidas maapind üle Euroopa jätkuvalt muutub.

Need on mõned teemad, mida käsitletakse Euroopa Keskkonnaagentuuri (EEA) täna avaldatud kahes esimeses andmepõhises **lühikäsitluses**.

Avaldatud lugude eesmärk on esile tõsta Copernicuse maismaaseire teenuse (CLMS) kaudu kättesaadavate andmete ja pildimaterjali väärtust. Antakse ülevaade, kuidas

Copernicuselt saadud, peaaegu reaalajas uuenevaid satelliitandmeid ja vaatevahendeid saab kasutada Euroopa maastikke mõjutavate värskete kliima- ja keskkonnamuutuste, trendide ja mustrite illustreerimiseks.

Tulevikus on kavas avaldada täiendavaid lugusid, mis muuhulgas keskenduvad Euroopa metsakatet käsitlevatele andmetele.

Lumekatte kahanemine on selge märk kliimamuutustest

Euroopas on lumikatte muutused ühed kõige selgemad kliimamuutuse tunnused. Paljudes keskmise kõrgusega lõunapoolsemates piirkondades (sealhulgas Alpides ja Püreneedes) on täheldatud üha lühemaid lumeperioode ning kahanevaid lumevarusid.

Samas on teistes piirkondades – eriti Skandinaavias – viimastel aastatel esinenud oodatust rohkem lumesadu. Need piirkondlikud erinevused näitavad Euroopa lumikatte muutuste varieeruvust. Selge on see, et lumi ei käitu enam nii nagu varem ning aastate eripalgelisus on muutumas tavaliseks.

Maapinna liikumine on kogu Euroopas üha kasvav murekoht. Paljudes piirkondades täheldatakse mõõdetavaid ja kohati kiireid muutuseid maastikus. Islandil on Reykjanesi poolsaarel, pärast kaheksasadat aastat kestnud vaikelu, taas vulkaaniline tegevus aktiveerunud. Sellel on märkimisväärsed tagajärjed nii kohalikele elanikele kui ka taristule.

Mujal Euroopas seisavad rannikualad silmitsi topelt ohuga – merepind tõuseb, samas kui maapind vajub. Osa neist muutustest on looduslikud, näiteks tektoonilise

aktiivsuse, mandrijää taandumisjärgse kerke või vulkaanilise tegevuse tulemus.

Mitmeid muutuseid võimendab aga inimtegevus – põhjavee liigne kasutamine, kaevandamine ja linnastumine võivad kiirendada maapinna vajumist ning sellel võivad olla tõsised tagajärjed.

Nüüd on ligikaudu 250 EEA veebipõhist maismaateemalist andmekogu tasuta kasutamiseks nii praktikutele, teadlastele kui ajakirjanikele. Copernicuse maismaaseire teenuse andmeid saab rakendada lugude leidmiseks, tõendusmaterjali lisamiseks ja keskkonnamuutuste visualiseerimiseks.

Andmed näitavad, kuidas metsad, linnad, põllumajandusmaad ja looduslikud alad ajas muutuvad, aidates tuvastada kliimamuutuse, metsade raadamise, linnastumise või maa kvaliteedi halvenemisega seotud trende.

Copernicuse maismaaseire teenus on uudne visuaalne jutustamisvorm, mis pakub värsket lähenemist keskkonnateemade käsitlemisele. Iga satelliidikaader põhineb tegelikel, mõõdetava mõjuga juhtumitel ning näitab, kuidas muutused maakattes ja maakasutuses mõjutavad igapäevaseid küsimusi. Nagu näiteks kliimamuutustega kohanemine, ökosüsteemide seisund, taristu vastupidavus ja loodusvarade kasutamine.

Tegemist pole pelgalt ammendavate aruannete ega reaalses seirevahenditega, vaid kaasahaaravate visuaalsete lugudega, mida andmed suudavad konteksti asetatuna näidata.

Eesti kohta tehtud uuringud näitavad, et aastate 1961 – 2002 kohta on avastatud lumikatte kestvuse negatiivne trend – keskmine lumikatte kestvus on vähenenud 25,9 päeva võrra. Kahanenud on ka jääkatte ulatus Läänemeresel ning selle kestvus.

Jää teke on nihkunud hilisemaks ning kadumine tulnud varasemale ajale. Selle kohta täpsemalt Keskkonnaportaalis: [Eesti tuleviku kliimastsenaariumid aastani 2100 | Keskkonnaportaal](#). Sarnast lume- ja jääkatte vähenemise trendi kinnitavad ka AdaptEST projektis tehtavad uuringud, mille lõpptulemused avaldatakse 2027. aasta alguses.

Eestis on EEA kontaktasutuseks Keskkonnaagentuur.

Kuidas see lugu Sind end tundma pani?

Rõõmsana

Üllatunult

Targemalt

Pettununa

Kurvana

Vihasena

SAMAL TEEMAL

07.02.2026 **Ukraina suurpõllumees: meie mullad on kohutavas seisus. Kas maailma viljasalv jääb tühjaks?** (23)

28.10.2025 **Looduskaitsjad pole rahul vaid 30% metsade kaitse alla võtmisega** (20)

Kommenteeri

Loe kommentaare (12)

SOOVITAME SULLE

„See on meie ajutine pesitsuspaik!“ Silvia Ilves ja tema elukaaslane avasid oma pangahoone ukse

Olümpiamedalid juba lagunevad. „Ärge hüpake nendega!“ soovitab kullavõitja

Endine baleriin Marika Muiste abikaasa Anatoli Arhangelski surmast: inimesed tahtsid mu tuju tõsta, aga tegelikult – laske leinata!

ÜLEVAADE | Ärevad märgid. Vene luuretegevus hakkab Lätis meenutama Ukraina sõjajärelset olukorda

Suri tuntud vene näitleja, kes sõdis Ukraina vastu

VIDEO | Youtuber Sidni Tomsoni halastamatu hinnang: tänavu jääme Eurovisioni finaalist välja

SISUTURUNDUS

Vähe tuntud eelis, mis teeb Porsche omamise muretumaks kui arvatakse

Noorus peegeldub naha kvaliteedis

FreeClip 2 kõrvaklapid: eristuvad disainilt ja üllatavad heliulatuse poolest